

Број 10

мај

**ЈУБИЛАРНИ,
10. БРОЈ ШКОЛСКОГ ЛИСТА
„ФЕЊЕР“**

Идејни творац и аутор школског часописа „Фењер“ био је Никола Везмар, професор историје. Када је школске 2006/07. године наставник Никола предложио могућност оснивања новинарске секције у нашој школи, придружили су му се и одмах започели са радом: Зорка Шапоња, наставница ликовне културе, Марија Мргић, професорка књижевности и српског језика и Татјана Ковач, професорка разредне наставе. Око њих се ширио круг наставника и ученика заинтересованих за припремање прилога (текстова, цртежа, ...) за први број часописа...

Наставници српског језика и ликовне културе наставили су уређивачки програм часописа. Надамо се да ће ученички прилози и наредних година красити издања „Фењера“ и чинити га још садржајнијим.

Марија Мргић, директорка Основне школе „22. октобар“

2016

МОЋ ВОДЕ

У Основној школи „22. октобар“ у Бачком Моноштору 12. априла 2016. године организована је приредба „Моћ воде“ по истоименом конкурс Министарства просвете, науке и технолошког развоја и компаније Цептер, на ком су ученици и наставници ове школе награђени за режирање кратког едукативног филма. Гости манифестације били су представници Цептер компаније: господин Ђорђе Мијалковић, др Биљана Лучић и Миња Субота, амбасадор компаније Цептер. Свако из свог аспекта и подручја рада потврдио је важност учествовања ученика на конкурсима типа еколошких едукација. Такође је похваљен успех и труд ученика и наставника који су осмислили и реализовали конкурсну тему. Претходних дана у школској кухињи монтиран је пречишћивач воде „AqueenaPro“ компаније Цептер, награде са конкурса.

Програм приредбе био је разнолик: поздравна реч директорке школе, обраћање представника компаније Цептер, приказ награђеног филма и обраћање чланова школског тима – наставника школе и педагошкиње Снежане Стаматовић, интерактивна презентација др Биљане Лучић о значају чисте воде за здравље људи и о техничким својствима савременог филтера компаније Цептер који ће решити проблем снабдевања школе чистом, здравом водом и ослободити ученике обавезе да сваки дан купују флашице воде. Следио је наступ школског хора и рецитатора, заједничка песма ученика и Миње Суботе, композитора и аутора „Музичког тобогана“, затим играказ ученика 4. разреда, обраћање наставника биологије Игора Репара, ментора реализованог филма, о еколошкој свести и радној атмосфери ученика и наставника приликом снимања филма. Представници локалне самоуправе Града Сомбора препознали су важност ангажовања школе у реализацији оваквих конкурса и присуствовали приредби: Борислав Станичковић, председник Скупштине Града Сомбора и руководиоца Школске управе Сомбор, Горан Тодорић, начелник одељења за образовање друштвених делатности Градске управе, Биљана Латић, референт за заштиту природе ЈП „Војводинашуме“, Зденка Митић, члан Школског одбора ОШ „22.октобар“ и председница УГ „Подунав“ у Бачком Моноштору, представници Савета родитеља школе и Месне заједнице Бачки Моноштор, мештани...

ДЕДА И РЕПА НА НЕМАЧКОМ ЈЕЗИКУ

Чланови секције немачког језика којом руководи наст. Ивана Војновић, извели су на немачком језику представу „Das Rübchen“ („Деда и репа“) како би ученике 4.а и 4.б упознали са новим предметом који их очекује у петом разреду.

У улози приповедача била је Теодора Ивакић, деду је глумио Андреј Пашић, баку Ана Ђипанов, унуку Дариа Винков, куцу Јелена Кустурин, мацу Валентина Шимунов, а миша Александар Грујић.

Ученици су показали лепо знање немачког језика, као и дар за глуму. Они су израдили и маске и побринули се за сцену. По питању сценографије највише се истакао Марко Андрашев.

Наставници још увек уче

Креативни прваци

Ускрињи зека је био у школи

цртеж: Александар Грујић, 5.6

Јефимија Плавшић, 7.а

СВИТАЊЕ У МОМ МЕСТУ

Свитање у мом месту се може описати на пуно начина. Још увек је мрак, а ја јако добро знам да ће сванути сваки час.

То су речи које у себи кажем сваки пут када чекам свитање. Небо полако постаје светлије, али недовољно да би се Сунце појавило на небу. Никог нема на улици, а напољу се све боље и боље види. Слика постаје све јаснија, а небо наранџасто. Зраци се полако пробијају кроз грање. Сунце излази. На улици је сад светло и мирно. Сви још спавају. Чак и петао моје комшинице, који нас све пробуди. Тек процветале шљиве и кајсије су лепше него икад. Напољу је још увек свеже. Сунце се коначно попело на небо. После пар минута чује се нечије кукурикање, а ја знам и чије. Комшијски петао ступа на дужност. Кукурикао је он тако бар неких петнаест минута. Онда је коначно завршио своју песму. Људи полако излазе. Животиње се буде. Када погледам кроз прозор све изгледа нормално, али још увек је тихо. Чују се само птице и шкрипање точкова на бакином бициклу. Тако је све било мирно, дуго, јако дуго. После пар сати чују се дечји крици, разиграни пси и тишина полако нестаје. Све се враћа у нормалу. Више није јутро, сад је дан. Људи се шетају улицом која је једва била приметна. Био је мрак, а сад је дан. То је велика промена. Као да то није више та улица коју сам посматрала кроз прозор.

Та промена је чудо!

ПЕСМА

цртеж: Валентина Шимунов, 5.а

Милана Туркаљ, 4.б

ЂАЧКА ПЕСМА

Има један ђак
веома јак.
Он је врло снажан
и због тога се прави важан.

Контролни је писао,
па гумицом брисао,
лист поцепао,
па цео дан плакао
што математику није ни такоао.

Зато један ђак
не мора бити јак,
већ паметан,
одговоран и уредан.

ПРИЧА

цртеж: Габријел Богдан, 6.а

Миодраг Колар, 6.а

ЈА ЗНАМ КО САМ

Учећи историју о досељавању старих Словена, научио сам да водим порекло од Јужних Словена. У групу Јужних Словена спадају и Срби који су се доселили на Балканско полуострво. У уџбенику историје сам прочитао којим правцима се кретала сеоба.

Игром случаја, рођен сам у Сомбору. Сомбор, као град зеленила и бођоша, опеван је у многим песмама. У Сомбору је рођено пуно познатих људи: академика, педагога, композитора, књижевника, спортиста, сликара, певача, писаца... Многе школе, венци и улице носе имена славних Сомбораца. Прва слова сам научио у Сомбору, а онда сам се преселио у село Бачки Моноштор. Моноштор је острвце окружено водом и шумама. На њега се стиже једино преко мостова, па одатле и назив *Село на седам Дунава*. Почев од великих сеоба до моје мале сеобе природа је одиграла важну улогу. Мало село представља посебан доживљај природе, народ одржава богату традицију фолклора, а познати су и по кувању рибљег паприкаша ког ја обожавам.

Волим слободу, природне лепоте, другове и школу из мог малог места.

Поводом конкурса у заједничкој организацији Министарства просвете и туристичке агенције на ком су учествовали и наши ученици

ПРИЧАЛЕ СУ НАМ БАКЕ...

Бруно Плавишић, 2. разред

Када је била млада, моја бака је волела да иде на игранке. Морао сам је пажљиво послушати да бих разумео шта су то игранке.

О игранкама нисам ништа чуо у школи, а није их помињала ни моја мама.

Тада је бака испричала да су игранке биле дружења у некој сали или кафани где су свирали тамбураши, а момци и девојке су плесали уз ту музику. На игранке су девојке доводиле њихове маме. Цело вече маме су биле уз своје ћерке и пажљиво пратиле са киме се девојке друже, разговарају, а нарочито са киме плешу. За игранке су девојке облачиле најлепшу гардеробу. Моја бака чува из своје младости неколико сукњи, блузица и папучице које данас представљају народну ношњу. Коса није смела бити распуштена, него су је уредно везали.

На једној таквој игранци бака је угледала и мога деду. Нису смели да буду сами. Могли су разговарати само када је у близини била њена мама или су плесали. Такво је било њихово упознавање и дружење.

Када ми бака прича догађаје из своје младости, чини ми се као да је то измишљено или је из неког филма. Моја мама каже да ни у њеној младости није било игранки, али да морамо памтити све што нам причају баке и деде да се не забораве стари обичаји.

Лео Ивакић, 2 разред

Од свих догађаја о којима ми је причала бака из своје младости, најрађе се сећам оних који се односе на прославу Божића.

Памтим причу о постављању свечаног стола. Испод столњака који је припремила домаћица ставили би мало сламе и новчића. Сламу би мушкарци донели и раширили и по целом земљаном поду собе у средини куће. На њој би се играла деца. На средини стола био је свећњак који су сами направили. То је тегла са зрнима жита, кукуруза и пасуља у које је била заборана свећа. Жито, кукуруз и пасуљ су стављани на сто да би следећа година била родна.

Бадње вечери кува се рибљи паприкаш. Када се породица окупи за столом, прво се измоли молитва захвале за све што је било у тој години. После вечере на сто се изнесе перка. То је била посланица. Перка је кувано тесто са пекмезом у средини, које се после кувања уклања у млевени мак или орасе. Бадње вечери се украшавала грана јелке, пре одласка у цркву, на мису у поноћ. Грана се украшавала плодовима из природе. Када су се вратили из цркве, укућани су јели лучење (охлађено кувано свињско месо чија се чорба стврднула).

Много је прича и догађаја којих се моја бака подсећа када ми их прича. Ја је радо слушам, а она се радује да ме занима како су живели наши преци. Много тога ће се заборавити ако не будемо слушали шта нам желе испричати наше баке.

Милана Мијић, 2. разред

Бака ми је једном рекла, када сам кренула код другарице: „Немој се дуго прелати.“ Мислила сам да то значи да не останем дуго код другарице. Када сам се вратила кући, бака ме је питала: „Јесте ли се напредале?“ Сад тек нисам разумела шта то значи.

Тада ми је бака испричала како су изгледала дружења у њеној младости. Та дружења звали су: прело. Ето зашто је бака помињала прелање када сам ишла код другарице. Она је мене, у ствари, питала да ли смо се лепо дружиле. Наставила је бака причу о прелима зими. Увече би било окупљање у једној кући. Девојке и жене су радиле неки ручни рад: плетење, хеклање или вез. Мушкарци су играли карте и крунили кукурузе.

На прелу су јели кокице и кувани кукуруз које је припремила домаћица куће у којој су били. Мушкарци су пили вино. Често се и запевало на прелу, а и заплесало.

Моја бака каже да су се у њиховој младости много више него данас и лепше дружили. Нису имали телевизор не компјутере него су се радовали да иду једни другима у госте и на прело.

Valentina Periškić, 7.a

MEINE BESTE FREUNDIN

Ich habe meine beste Freundin. Sie heißt Dragana.

Dragana ist 13 Jahre alt. Sie ist meine Altersgenossin. Dragana wohnt in Bački Monoštor. Sie geht in die Grundschule. Dragana geht in die Klasse 7.b. Es tut mir leid, dass sie und ich nicht in dieselbe Klasse gehen. Sie ist am 12. September geboren. Sie ist Jungfrau im Horoskop. Dragana hat glatte und lange Haare. Sie hat schönes Gesicht. Ihre Augen sind braun. Dragana hat großen und dicken Mund. Ihre Nase ist groß. Sie hat durchtrainierten Körper. Sie ist schüchtern, aber sie ist sehr sensibel, humorvoll, autoritär und ruhig.

Ich mag unsere Freundschaft .

Milica Kusturin, 8.b

MEIN DORF

Mein Dorf heißt Bački Monoštor. Es befindet sich in Serbien, in der Vojvodina, im Bezirk Zapadna Bačka.

Bački Monoštor liegt in der Nähe von kroatischer Grenze, neben der Donau.

Ich lebe hier seit 14 Jahren.

Rund um mein Dorf ist ein dichter Wald. Mein Dorf hat grüne und saubere Straßen.

Das Dorf hat etwa 4000 Einwohner.

Wir haben da eine große katholische Kirche. Der Name der Kirche ist „Heiliger Peter und Paul“.

Monoštor ist ein Feriendorf.

Mein Dorf hat eine Grundschule . Sie heißt die Grundschule „22. oktobar„ („22. Oktober“).

Jedes Jahr werden das Bodrog Fest und ein Dorffest gehalten. Das Bodrog Fest findet im August statt. Das Dorffest findet im Juni, am Tag des Heiligen Peter und Paul, statt.

Das Naturschutzgebiet macht Bački Monoštor besonders. Es heißt „Gornje Podunavlje“ („Obere Donauniederung „ „).

Ich liebe mein Dorf.

Teodora Ivakić, 5.a

Hallo,

ich heiße Teodora. Ich bin elf. Meine Klasse ist 5.a. Ich gehe in die Grundschule „22.oktobar „ („22. Oktober“).

Mein Vater heißt Marin und meine Mutter heißt Emina. Ich bin Einzelkind.

Wir wohnen in Bački Monoštor. Bački Monoštor liegt in Serbien, bei Sombor. Meine Adresse ist Petra Drapšina 23.

Mein Haus ist praktisch. Mein Zimmer ist schön und gemütlich. In meinem Zimmer habe ich ein Bett, ein Sofa, einen Tisch, einen Computer, ein Regal und eine Lampe.

Zu Hause haben wir eine Katze. Sie heißt Zvrnda.

Ich bin ein glückliches und zufriedenes Kind.

Стефан Перишкић, 7.а

ЧЕРНОБИЛСКА КАТАСРОФА

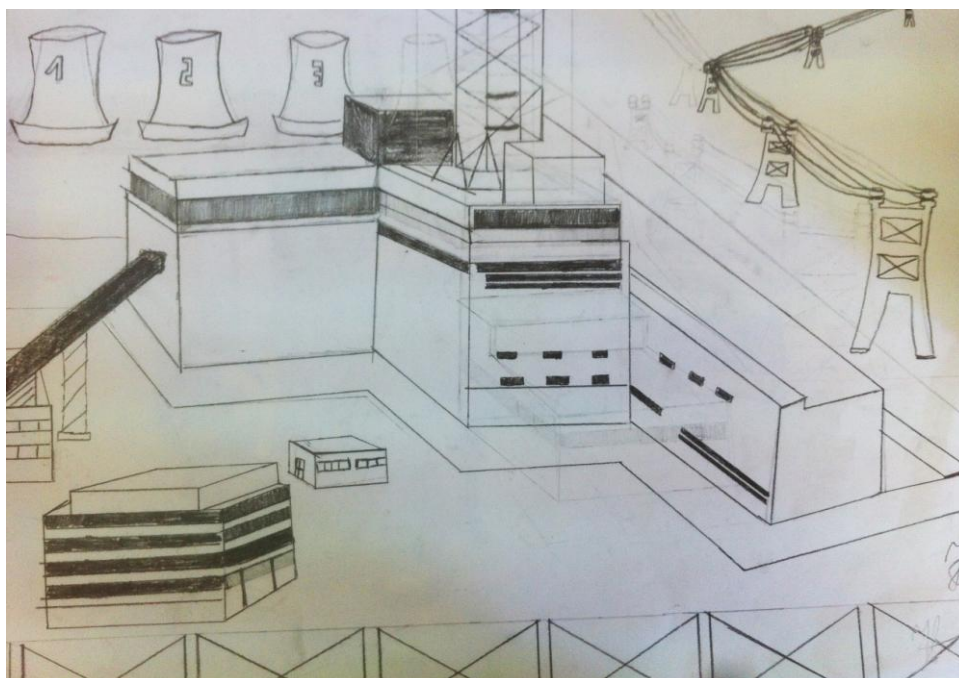
Чернобилска катастрофа је нуклеарна несрећа која се догодила 26. априла 1986. У нуклеарној електрани *Лењин* у близини града Припјата у Украјини. Сматра се да је то највећа еколошка катастрофа у историји нуклеарне енергије. Електрана се састојала од 4 реактора, од којих је сваки производио 1GW електричне енергије, а сва 4 реактора су заједно произвођила око 10% укупне електричне енергије трошене у Украјини. Прва експлозија на 4. реактору је проузроковала даље експлозије које су праћене ослобађањем велике количине радиоактивног отпада у атмосферу. Радиоактивни облаци прекрили су готово целу Европу. Из области је евакуисано преко 100.000 становника. Припјат је данас напуштен и налази се у центру забрањене зоне. Нуклеарна електрана затворена је 15. децембра 2000.

План и сврха теста

До несреће у електрани је дошло услед теста на реактору. Тестом је требало да се утврди да ли електрични генератор, у случају да се турбо генератор угаси, може у наредних 40-50 секунди да обезбеди довољно електричне енергије за систем хлађења реактора док се не укључе дизел-агрегати. Главни узрок несреће је пре свега недовољно испитана технологија овог типа реактора и његова нестабилност при ниској снази, али не треба занемарити ни људски фактор – лоше управљање и недовољно искуство оператера. Те вечери када се догодила несрећа предвиђена је реализација експеримента на реактору. Занимљиво је напоменути да приликом спуштања контролних шипки које треба да сниже настанак неутрона и постепено зауставе ланчану реакцију долази до повећања реактивности у реактору, што је обрнуто од главне функције тих шипки. Ова особина реактора је била позната али вероватно недовољно истражена и објашњена у то време. Када је тест почео, оператери су кренули са снижавањем снаге реактора. Реактор је на снази од 200MW било тешко контролисати и стога су оператери употребили велики број шипки за регулацију што је било против правила и прописа.

Експлозија

Узрок рушења блока електране је, пре свега, била парна експлозија која је настала након неуспешног теста. Парна експлозија је последица брзог прегревања уранијумових полуга, које више нису могле на адекватан начина да се хладе водом. Приликом прегревања ових полуга дошло је до прегревања воде која је служила за хлађење. Дошло је до наглог пораста притиска у блоку и убрзо ни дебели зидови од армираног бетона нису могли да издрже притисак, што је довело до експлозије и рушења тог блока електране.

цртеж:
Стефан Перишкић, 7.а

ДА ЛИ ЈЕ СТАРАЦ ЗАДОВОЉАН ЗАСПАО

Сара Санто 8.а

„Али човек није створен за поразе, човек може бити уништен, али не и побеђен“, помислио је старац.

У роману риба је та која је била велика, снажна, физички јака, а старац није. Сантјаго је био духовно јак; није био толико мудар колико се молио Богу и колику је веру и наду имао.

Старац је тај који је био потпуно другачији од осталих рибара. Увек је покушавао да победи себе и буде што бољи. Чесо је сањао лавове, а ти лавови су му били мотивација за боље сутра. Они представљају снажљивост, издржљивост, борбеност, а старац је хтео да се угледа на њих јер је мислио и знао да су на неки начин потпуно исти. Сањајући их, сваки пут је сазнао нешто више о њима и упознавао и другу страну себе.

Ту ноћ када се вратио са мора, заспао је дубоким сном и вероватно их је поново сањао...

Анђела Матин 8.а

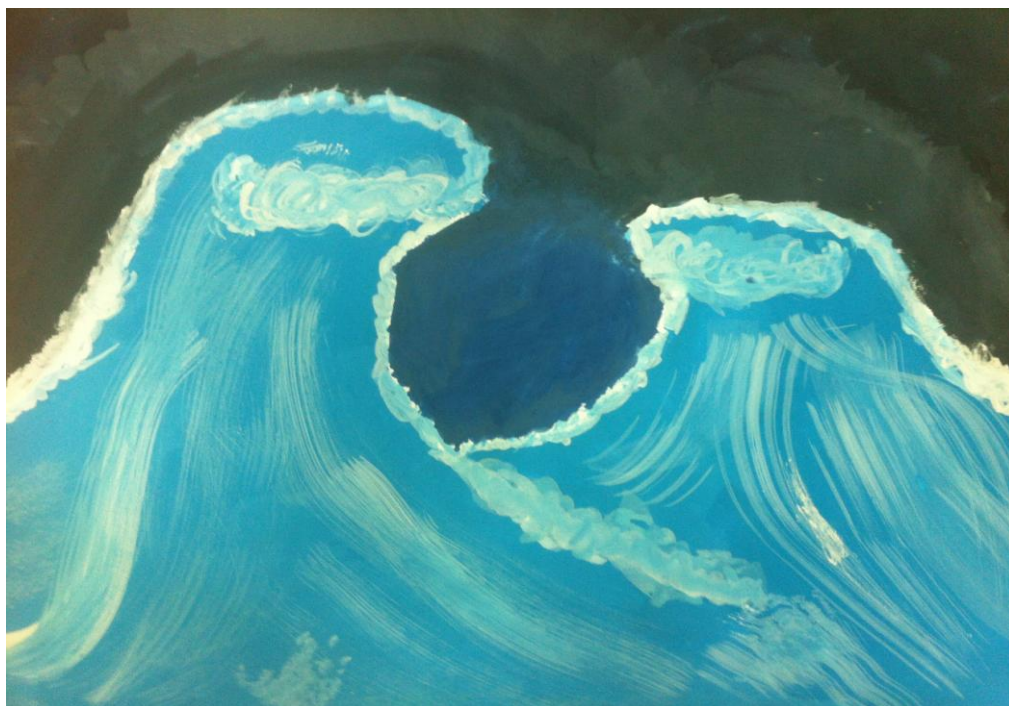
Живот сваког човека је тежак, а посебно онај који зависи од улова једне рибе.

Она може да промени цео старчев живот, поврати његов углед у друштву, обезбеди му довољно средстава за опстанак у суровом свету.

Сантјаго је на крају успео да ухвати рибу какву још нико од локалних рибара није. Била је велика, лепа. Али, њена крв је призвала ајкуле, остала је само глава и костур.

Једна туристкиња је запитала конобара какав је то костур у води, рекла је: „Нисам знала да ајкуле инају тако леп реп“.

...доказао је дечаку, па и себи, да се срећа може вратити и после пуно времена.

цртеж:
Маден
Базина, 8.б

ПРИЧА

цртеж: Теодора Ивакић, 5.а

Јована Бенић, 6.а

ЗНАЈУ МЕ ПО МОМ ДЕДИ

Поносим се својом породицом, све их волим и никог се не стидим. Али, мене у селу сви познају по мом деди.

Он је био највећи и најбољи мајстор у селу. Сви су га волели и поштовали. Никад ником није сметао нити правио проблеме. Поносна сам што носим његово часно презиме. Где год да се појавим, људи ме питају да ли сам унука чика Туне Бенића. Или кад ме не познају и питају ко сам, поносно уз осмех кажем:

– Унука Антуна Бенића!

Тог тренутка сви знају ко сам. Где год да се појавим, људи увек хвале мог деду. Свашта је преживео и свима причао своје доживљаје. Сваки дан би деда стајао испред куће, онако поносно, док људи пролазе и поздрављају га. Велика је част носити презиме оваквог човека.

Он је умро пре пар месеци. И даље се представљам као његова унука и тад људи питају:

– Унука нашег покојног Туне Бенића?

Можда је умро, али га нико никад неће заборавити. А ја ћу се поносити њиме. И својим презименом.

Anđela Matin, 8.a

LEISURE TIME

In my leisure time I do many different things.

I usually draw something. I like to draw flowers, fictional things, or characters from Disney movies. Disney has a lot of funny and pretty characters which are not too difficult to draw, such as Cinderella, Sleeping Beauty or Smurfette. I like to read books, too. My favorite book is "Alice in Wonderland" by Lewis Carroll. I like fictional things in this book. Sometimes I watch movies. Almost every movies that I watch belongs to the genre of fiction or fantasy.

That's what I do most in my leisure time, but that's not all. I also like to play with my dog, ride a bike and have fun with my friends.

Monika Oršoš, 8.a

MY BEST FRIEND

My best friend is Tijana. She is 12 years old. She is a student.

Tijana has got short brown hair, brown eyes and she is slim. Her favourite food is pizza, cookies, spaghetti, sandwiches and strawberries. Tijana loves to wear shorts, skirts, jeans, jackets and pretty shoes. I met Tijana when I was 5 years old. When we have free time we love to ride a bicycle, watch movies, surf on the internet, play funny games, listen to music, try to make some deserts, go running and so many other things. Tijana is careful, nice, confident. She is a bit quiet and shy, but with me she is open, honest and she makes me laugh all the time. When I feel sad I only call her, because she gives me good advice.

Best friends are the best present in your life and you have to be careful not to lose them.

Dunja Forgić, 4.b

HOME

A friend is someone who is always there for you, always with you. It does not matter when, where, why. A friend comes and helps you. A friend is always there for you to cry on his shoulder, to laugh, to gossip about others. He knows you, your habits, your thoughts, what you want, what your heart desires. He knows you. Every day he hears your complaining about your crush and you talk for hours and hours. And when it is difficult he is there to keep you safe and happy. He won't let someone hurt you. He is your friend, your best friend. He will always be there for you.

Мануела Балаж, 7.6

СВЕТ НЕ ЧИНЕ ИСТИ ЉУДИ

Људи широм шарене планете су различити, по изгледу, особинама, мишљењима и понашању. Неки су скромни, пуни љубави и разумевања за друге, док су, насупрот њима, неки људи дрски, себични и није их брига за друге. Постоје и дволични људи који једно причају, а друго чине. Има и оних који не размишљају својом главом већ чекају да им неко други да одговор на свако питање, али, као контраст, ту су и они који се труде и никад не одустају од свог циља.

Људи се, ипак, не разликују само по особинама већ и по изгледу. Неки имају таман тен, неки светао, неки имају плаве, а неки зелене или смеђе очи. Неки имају равну, неки таласасту, а неки коврцаву косу. Једни су ниски, други високи.

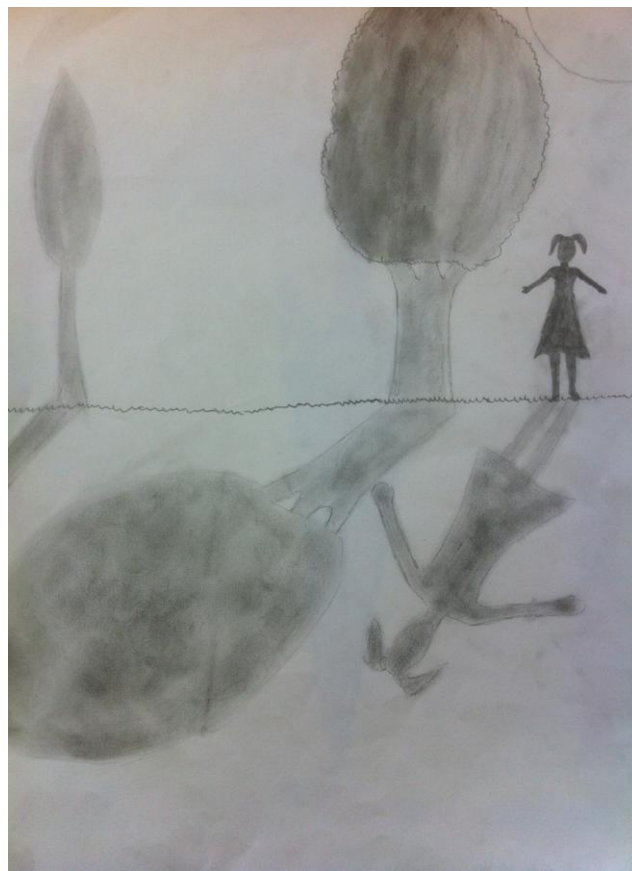
Људи се разликују и по мишљењу. За једну једину идеју, тај човек ће рећи да је савршена, онај да је лоша, а овај ће бити неодлучан.

Постоји и разлика у понашању. Љубазност свакако није карактеристика данашњег друштва. Поред тога, особине појединаца нису исте – неки су зловни, неки повучени, неки истакнути. Неко је можда добра особа, али се понаша лоше, јер мисли да га други неће другачије прихватити.

Постоје многе разлике и због тога се каже да свет не чине исти људи.

Ивана Туркаљ, 7.6

Ана Острогонац, 7.6

Давид Форгић, 4.б

МОЈА НАЈБОЉА ДРУГАРИЦА

Свако има неку драгу особу, а моја другарица Роберта је мени најдража.

Роберта је особа са којом сам, у детињству, проводио највише времена. Њу праве многе врлине, као што су: дружељубивост, доброта, несебичност, духовитост... Зовем је Роби. Она има густу плаву косу ошишану на паж. Њене плаве очи су увек разигране, а осмех јој праве прелепи бели зуби. Рећи ћу вам да је висока јер је за главу виша од мене. Као, скоро, свака девојчица и Роберта сакупља салвете, али и воли да вози ролере на којима је јако спретна. Од ње сам научио многе корисне ствари. Такође, она ме увек орасположи када сам љут. Можда ће неком звучати да претерујем, али моја најбоља другарица је поштена и сигуран сам да никада нема зле намере.

Упознао сам много људи, али нико не би могао да заузме Робертино место.

цртеж:
Клара Ђанић, 6.б

Лука Вукелић, 4.б

ПРОЛЕЋЕ У МОМ КРАЈУ

Нема више хладних и тмурних дана. Стигло нам је пролеће и својом лепотом пробудило је у нама жељу за лепим.

У то годишње доба све почиње да се буди. Трава постаје зелена и мека. Прошарана је цветовима разних боја који стидљиво подижу главу на још slabим сунчевим зрацима. Цвеће својим опојним мирисима буди птице које цвркутом и песмом улепшавају пролеће. Дрвеће је олистало на све стране. Дани су дужи и обасјани сунцем. Људи на њивама обављају прве сетвене радове, а вредне домаћице у баштама саде поврће. Дечји смех чује се на све стране, јер пролеће буди весела и лепа осећања. У свој тој чаробној лепоти бескрајно уживам, јер ово је доба када се рађају ђачке љубави.

Срећан сам што сам и ја део те природе и што без мене, сигурно, не би све било тако лепо .

Ивана Кустурин, 8.б

ОСТАВИЋУ ИМ НАДИМАК

Овај рад ће вас мало боље упознати с мојим разредом, па хајде да почнем, пожурим, ускоро ће растанак!

Намерила сам да вам кажем нешто о друговима које ћу сигурно запамтити по различитим карактеристикама. Младена ћу, ево, памтити по томе што је нарочито паметан и на свако питање зна одговор, мислим да њему пристаје надимак *Свезналица*. Следећа је Минеа. Она је девојчица која јако воли спорт као, на пример, одбојку и фудбал, и њу ћи запамтити као *Девојчица Фудбалер*. Бранислава ћемо сви верујем памтити по томе што је највиши у одељењу и по томе што га нико не зове Бранислав него *Бане*, па му тај надимак нећу мењати. *Сестра* – такав надимак ћу дати Милици, веома доброј другарици која никад не одаје моје тајне. Николину ћу памтити као *Глумицу*, јер је учествовала у скоро свим приредбама и представама. Једног дечака, којег ћу памтити по хумору и шалама, назваћу *Смејалица*. То је, сви знају, Давор. Смирена и веома ћутљива девојчица је Вања која има предугачку косу, па ћу је због тога потписати као *Златокоса*. Мирну Патарић смо сви звали *Дућина*, али њој је то сметало па смо престали, ипак, ја ћу је тако памтити.

Надам се да вам је мој разред, сада када се ближи крај нашег осмогодишњег школовања, мало ближи. И да вам је драг као и мени.

цртеж:
Кристијан Нађ, 8.а

Сара Хорват, 7.б

СРПСКО СТАНОВНИШТВО КРАЈЕМ 18. И ПОЧЕТКОМ 19. ВЕКА

Срби су се у 19. веку углавном бавили сточарством, земљорадњом и трговином. Када су се ослободили османске власти, почели су се делити према богатству. Издвајали су се сеоски трговци и народне старешине. Почела се развијати и привреда, а носиоци су били трговци и занатлије. На селу је живео највећи део српског друштва. Српски сељаци су постали власници, некада феудалног поседа. Села су имала 40 до 60 кућа. Највише су гајили житарице, кукуруз, воће и поврће. У сточарству су узгајали свиње, говеда, овце, коње и живину. Главни извозни производ Србије биле су свиње и суве шљиве, а највише су извозили у Хабзбуршку монархију. Сеоске куће биле су мале и скромно опремљене. Грађене су од дрвета, а кров од сламе или шиндре. Шиндра је кров од дасака и храста. Имале су огњиште на средини и мале прозоре. Око куће је било још просторија за жито, стоку и за млади брачни пар, која се звала вајат. Куће су се мењале па су сада имале више намештаја: столице, столове, кревете од дасака... За осветљење су користили свеће, а после петролејске лампе. На зидовима је био покачен алат и посуђе. У школу је ишло јако мало сеоске деце. Сеоске заједнице су се међусобно помагале око орања и сл. Тај обичај је пратило дружење уз песму и звали су га моба. Прела су била женска забава где су жене ткале, везле, певеле, а повод су били празници.

Град је означавао утврђење, за Турке, а околина је била варош. У градовима су живели занатлије, трговци, радници и чиновници. Међу занатлијама су били пекари, обућари, зидари...

Најутецајнија група били су трговци. Најобразованији људи били су чиновници, а убрајали су се и други службеници државе, као што су: наставници, лекари, министри... Градска деца имала су више могућности за школовање. Основна школа је трајала 4 године. Већи број дечака је након основне отишао учити занат. Слободно време су проводили у кругу породице.

цртеж:
Адриана
Ченге, 7.а

ПРИЧА

цртеж: Давид Перишкић, 6.а

Ана Шувак, 7.а

СТАРА ПОРОДИЧНА КУЋА

Спољашњи изглед

Моја кућа се налази на ћошку. Напред, где је капија, могу се видети два велика прозора. Са бочне стране се могу видети два велика и један мали прозор. Ова два прозора са стране где је капија – ту је соба моје сестре. Први велики прозор са бочне стране – ту се налази моја соба. Затим, место заузима онај мали прозор. Он припада купатилу. И на крају, онај други велики прозор – ту се налази трпезарија. Напред, где се налази капија, сиве боје – ту је зид од цигала. Са бочне стране зид је розе боје.

Двориште

Када се уђе у двориште, са леве стране се види зид беле боје и два прозора која стоје одмах један поред другог, па изгледају као један велики прозор. Испред се налази гаража и татина радионица. Код татине радионице се налази још један велики прозор. Са десне стране се налази летњиковац и баштица. Идемо напред, и са леве стране видимо улазна врата зелене боје и поред њих још један велики и, поред, горе, један мали прозор.

Унутрашњи изглед

Ако смо ушли унутра, са десне стране пружа се дугачак ходник и ту видимо кухињу. Идемо још право и ту се налазе врата. Ту је спајз. Из кухиње видимо велику трпезарију. Из трпезарије видимо мамину радионицу и њене шиваће машине. Ту видимо више врата. Једна воде у купатило, једна у тоалет, једна у ходник и једна у моју собу. Када уђемо у моју собу, одмах право се налази соба моје сестре. Погледамо лево и ту је мамина и татина соба. Ту је још једна собица. Она нам служи као плакар.

Стара јабука у дворишту

Јабука се налази одмах испред летњиковца. Већ је јако стара, тако да нам сваке године доноси све мање и мање плода. Имали смо још једну јабуку у башти, али су је морали посећи.

Борис Француз, 7.а

БРАНИМ НЕДУЖНОГ

инспирирано лектиром Хајдук Станко Јанка Веселиновића

Све је то почело од два најбоља друга. Звали су се Марко и Бане, живели су близу један другог и ишли су исти у разред. Било шта да су играли, Бане је у свему био бољи од Марка. На пример: трчање, пливање, фудбал, кошарка... На почетку, Марко је био мало љубоморан, али су се, наравно, и даље дружили. Бане је био снажнији, способнији и храбрији од свог најбољег друга Марка. Како је време пролазило, Марко је осетио велику мржњу и завист према Банету. Дошло је до свађе између њих.

цртеж: Младен Базина, 8.б

Приметио сам да нешто није у реду јер су се сваки дан свађали, а једном су се и потукли. Тако, када сам пролазио поред Маркове куће, чуо сам Марка и једног његовог друга како смишљају планове или неке замке за Банета. Када сам то чуо, није ми било баш свеједно. Марко и тај његов сумњиви друг су се договорили нешто у стилу тога да је Бане наводно узео сав новац од Марка.

Прође пар дана и сви у селу сазнаше да је Бане „покрао” Марка. Наравно, сви су веровали оном који је покраден и мрзели су „крадљивца” Банета. После тог инцидента њих двоје су се стално тукли. И на крају сам ја рекао целом селу да је све то Марко измислио зато што је био љубоморан на Банета. Неки људи су ме питали зашто је био љубоморан. Одговорио сам да је био љубоморан зато што је Бане био бољи у свему. На крају су сви поверовали Банету и мени. Марко се покајао.

ПРИЧА

цртеж: Вања Туркаљ, 8.б

Теодора Карајков, 6.а

САДА МИ ДЕЛУЈЕ НЕДОСТИЖНО, АЛИ...

Много тога желим, али све ми делује готово немогуће, недостижно. Жеља да будем наставница енглеског језика делује чудно и преурањено, јер сам још увек млада и до тог циља има много степеница.

Енглески језик ценим и волим, па како бих знала што више речи, сваки дан нешто ново научим. Постоји много разлога због којих желим да савладам овај језик, а онај најважнији је то да се могу споразумевати са људима. Свидело би ми се када бих похађала часове у Енглеској и тамо живела, тако бих упознала околину и нове особе у мом животу. Када ми је досадно, учим нове речи, јер желим да и сада солидно причам и комуницирам уколико ми се укаже прилика. Што више људи говори енглески, то и ја имам већу жељу да га што боље савладам. Викендом обично долази мој млађи брат Филип, па му помажем око енглеског, а највише од свега волим да му оцењујем контролне задатке. Како бивам старија, схватам да моја жеља захтева много пажње и да није тако лако стићи од циља. Знам да ћу морати много да учим и имам добре оцене.

Дани и године лете, а ја сам све ближа остварењу мога сна. Желела бих да знам како ће све изгледати кад постанем наставница. Заиста, волела бих и да обиђем многе градове и села у Енглеској.

Срђан Платишић, наставник физике

ЗАШТО ЈЕ ЗЕМЉА ОКРУГЛА?

Научници тврде, а народна мудрост у то не сумња, да је Земља округла. Уосталом, сада можемо лако остварити „пут око света“. Супротно нашем уобичајеном мишљењу, стари Грци су знали да Земља није равна плоча. У 3. веку пре нове ере, астроном Ератостен, директор славне Александријске библиотеке, чак је и измерио обим Земље са изузетном прецизношћу за то време.

Сада знамо да је полупречник земљине сфере 6370 километара. Поређења ради, највиши врх Хималаја је висине од око 8 км, најдубља бушотина у земљиној кори једва прелази 12 км, што је свега 0,3% полупречника Земље. Дакле, немогуће је, чак и незамисливо, да се избуши бушотина до средишта Земље и узму узорци. Земља је дакле, округла, Месец такође, као и остале планете, Сунце и звезде. Можемо да се запитамо зашто? Одговор на ово питање треба тражити у теорији универзалне гравитације, коју је дао Њутн још у 17. веку. Две честице материје се привлаче силом која је пропорционална производу њихових маса, а обрнуто пропорционална квадрату њиховог растојања. У чврстом или течном телу, узајамно привлачне силе између свих честица се слажу (тј. векторски слажу) и изгледа као да су све честице биле привучене ка једној јединој тачки центра гравитације тела. Ово важи како за један камен тако и за кап воде. У капи воде, која се лако деформише, честице се могу преуредити, и кап добија сферни облик као последица симетрије. Насупрот томе, код камена, пошто је врло мали, привлачне силе нису довољно јаке да га деформишу у сферу, па његов облик остаје неправилан.

Само планете, полупречника већег од стотинак километара, могле су добити сферни облик, јер су гравитационе силе биле довољно велике да би се оне формирале. Друга небеска тела, попут малих астероида или два Марсова сателита, чији полупречник је око десетину километара, неправилног су облика, као велики комади стена. Тела на површини Земље су привучена целокупном масом Земље, као да је она концентрисана у њеном центру. Последица тога је тежина, а и разлог зашто јабука пада са дрвета вертикално (према центру Земље). То је и разлог зашто можемо остати усправно, а тешко нам је да скочимо врло високо јер смо повучени наниже. Ситуација је супротна на Месецу, који је много мањи па је зато и тежина тела на њему мања, зато су астронаути и могли да на њему праве циновске скокове. У ствари, Земља има сферни облик само у првој апроксимацији, она је на половима спљоштена, а на екватору испупчена. Растојање од пола до центра Земље је краће за двадесетак километара него од неке тачке на екватору. Сплjoштеност је последица ротације Земље око своје осе (за 24 часа), односно због постојања центрифугалне силе, а то већ није наша тема.

За крај, још једна занимљивост. Замислимо да се спуштамо у унутрашњост Земље, наша тежина би, с једне стране, расла, јер се приближавамо средишту, али би истовремено и опадала јер се смањује количина материје која нас привлачи. Као резултат ова два супротна ефекта тежина би остала готово константна до дубине од око 300 км, а затим опада до нуле у центру Земље јер није могуће пасти још ниже.

цртеж: Ана Шувак, 7.а

Адриана Ченге, 7.а

ЗВУЦИ МОГА ЗАВИЧАЈА

Место где си рођен, где си научио прве кораке, тамо одакле потичеш, твој завичај... Свако од нас га носи у срцу, где год га путеви у животу водили.

Ту носталгију и чежњу за завичајем осетиш тек када одеш негде, далеко од куће и тада имаш осећај неке празнине у грудима и да ти неописиво недостаје. Црквена звона и његови тонови су прво што приметиш, где год да си, фале ти они благи звуци твога завичаја. И ветар другачије дува и птице другачије цвркућу, или се то само причињава, зов дома да се вратиш је јачи... Тамо си ушушкан, заштићен и све ти се чини лепшим кад се вратиш. Волим путовања и да разгледам друге земље и упознам другу културу, али ми је мој завичај најдражи на свету. Волим звук кише када удара по прозорима, волим када ветар дува и заноси гране, шуштање јесењег лишћа, буку и галаму деце на улици... Сlike из детињства када смо играли жмурке, ластиша или врелим јулским данима, бициклима ишли на купање... Све су то слике и звуци мога завичаја.

Сваки човек то носи у себи и љубоморно га чува. Порекло одакле је и откуд потиче. И где год био,док живи, у себи носи те драге успомене на детињство и на свој завичај.

Вања Добош, 7.б

ДА ЛИ ТРЕБА ДА БУДЕМ ХРАБРА ДА БИХ БИЛА ПОШТЕНА?

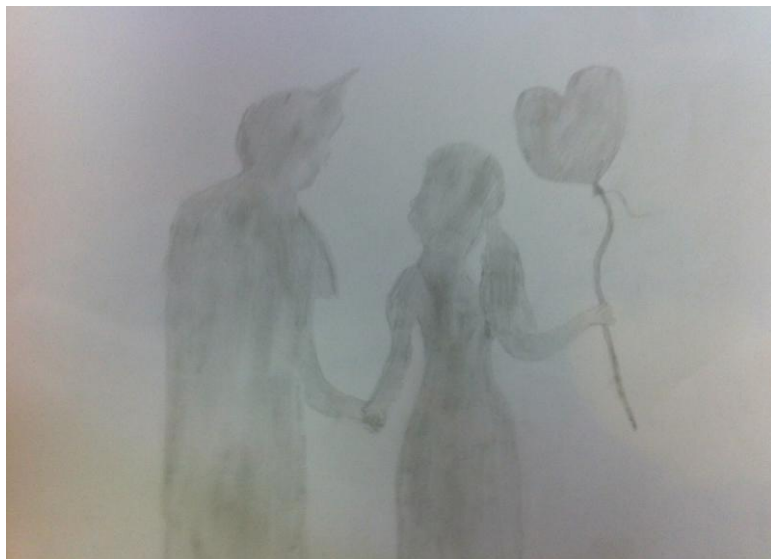
Једног дана, враћајући се из Хрватске, на граници сам видела мушкарца и жену који стоје са стране, крај свог аутомобила.

Аутомобил су им претресали цариници избацујући одећу, цигарете, дуван и алкохолна пића. Мушкарац је деловао уплашено, а жена је плакала и дрхтала од страха. Мени се чинило да она није знала шта је све мушкарац скривао испод седишта у аутомобилу. Жена је почела љутито да виче на мушкарца и да се свађа са њим. Полицајци нису веровали у њихову причу да је то све за њихове личне потребе, а не за препродају, па су их одвели у просторију где се одузима роба која се не сме носити преко границе. Пошто је дошло до застоја на граници, моја породица и ја смо посматрали шта се дешава. После четрдесетак минута мушкарац и жена су дошапнули нешто једно другоме, па су стали са стране и почели нешто да се договарају. Након десетак минута, човек се окренуо према полицајцима, узео из свог новчаника неколико новчаница и пружио им. По њиховом изразу лица се видело да нису задовољни са оним што им се нуди, па је жена додала још неколико новчаница из свог новчаника. После тога су мушкарац и жена покупили све своје ствари и вратили их у аутомобил након чега су се поздравили са полицајцима и наставили свој пут.

После овог догађаја сам почела да размишљајам о ономе што сам видела и дошла сам до закључка да то није уреду и да би се то требало пријавити, али ја не бих имала храбрости да то учиним. Плашила бих се освете људи који се не плаше да на такав начин крше закон. Мислим да се већина људи исто тако плаши да пријави да су били сведоци давања мита. Мито и корупција су велики проблем и код нас и у целом свету. Због тога што се људи плаше да пријаве такве догађаје, борба против мита и корупције је готово немогућа чак иако неко има добре намере да је започне. Пре неколико месеци, пише на интернету, на оближњем граничном прелазу је откривен већи број службеника на царини који су примали мито. У једној просторији је пронађена велика количина цигарета, чоколада, скупих алкохолних пића и новца. Сви учесници у овим радњама су ухапшени и приведени правди. То је добар пример да се нешто ипак чини, али тај пример не сме остати усамљен и само пример.

Тај догађај са ухапшеним цариницима показује да се корупција може спречити ако се људима који имају храбрости да то пријаве обезбеди сигурност и безбедност, јер сви они службеници који крше закон примањем мита треба да буду кажњени, што би допринело да се убудуће плаше таквих послова и раде поштено. Чitam на интернету да се мито и корупција јављају и у здравству, а пример за то је, ево већ код мојих суседа. Људи су дали новац доктору и нису дуго чакали на операцију. Такође, мито и корупција се јављају у саобраћају, а пример је испричао друг мога оца. Он је возио у алкохолисаном стању, а када га је полиција ухватила, он им је дао две хиљаде динара и све је било савршено.

Дакле, није потребна само храброст да би се био поштен, потребна је и воља и одговорност.

цртеж: Адриана Ченге, 7.а

цртеж: Јована Острогонац, 6.б

Мануела Балаж, 7.б

ВРЕМЕ ЈЕ

Време је да се растанемо
И да свако својим путем крене.
Време је да се „раставимо“
и да нам остану само успомене.

Време је да одемо
из ове лепе школе.
Време је да кренемо
од људи које нас воле.

Време је да одемо
у неки други град,
и да убрзо напустимо
све што смо имали до сад.

Време је да се растанемо
и да свако својим путем крене.
Време је да се раздвојимо
и да нам остану само успомене.

КНЕЗ МИХАИЛО ОБРЕНОВИЋ

Михаило Обреновић је рођен 16. септембра 1823. у Крагујевцу. Рођен је од оца Милоша Обреновића и мајке Љубице Обреновић. Кнез Михаило Обреновић (1823-1868) је био српски кнез од 1839-1842. и од 1860-1868. године. Први пут је на кнежевски престо ступио после смрти старијег брата Милана I Обреновића и владао до 1842. године, када је збачен у буни коју је предводио Тома Вучић Перишић. Кнез Михаило Обреновић је дошао други пут на престо после смрти свога оца, кнеза Милоша, 1860.године. Владао је 8 година као просвећени апсолутиста, унапредивши Србију, склапајући уговоре са суседним државама на Балкану. За време друге владавине, турска власт је иселила поседе и предала градове: Београд, Шабац, Смедерево, Соко, Ужице, Кладово на управљање Србији 1867. године. Имао је сина Владимира Михаила Тодоровића из ванбрачног брака са Јулијом Обреновић. Власт кнеза Михаила Обреновића прекинута је атентатом у Кошутњаку 1868. године. Преминуо је 29. 5. 1868.

СПОМЕНИК КНЕЗУ МИХАИЛУ ОБРЕНОВИЋУ

Током друге половине 19. века у Београду се подижу јавни споменици који представљају угледне личности из културног и политичког живота Србије. Тако је одлучено да се након више конкурса подигне споменик кнезу Михаилу Обреновићу који би био постављен на тадашњем Позоришном тргу испред Народног позориста. Поводом ове одлуке објављен је међународни конкурс 1873.године. За аутора је изабран италијански вајар ЕНРИКО ПАЦИ. Његов уметнички правац налаже да се прикаже живот онакав какав јесте, са својим лепим и ружним странама. Предлог италијанског уметника је представљао новину у српској средини због приказа владара на коњу. Рад на овом споменику је започет 1874. године, а наставља 1878.године,када Србија стиче државну независност.Споменик кнезу Михаилу рађен је у духу класичних италијанских представа владара на коњу, које су имале узор у античкој уметности и представља први коњанички споменик у Србији. Нацрте за постамент је урадио српски архитекта Константин Јовановић. Свечано откривање је било 6.12.1862. на Светог Николу, крсну славу Обреновића. У то време коњаник без капе је био необична појава, па је то јавност запазила. Откривање споменика је представљало велики спектакл, поводом прогледшања Краљевине Србије. Постављене су трибине и сценске кулисе украшене цвећем, хералдичким штитовима са двоглавим орлом, заставама и зеленилом. Тог дана је Енрико Паци примио Орден витеза Таковског реда другог степена, као аутор најзначајнијег српског споменика 19. века. Свечаности су присуствовали највиши представници државе и цркве као и војске, уз велику подршку и присуство народа. Споменик је изведен у бронзи и састоји се из 3 дела: ПОСТАМЕНТА, ПИЈЕДЕСТАЛА И КОЊАНИЧКЕ СТАТУЕ. Бронзана фигура кнеза на коњу, ослободиоца Срба од Турака, чија рука показује на још неослођене крајеве. Пиједестал је овалног типа са рељефним фризом. Представе средњег и задњег фриза су преузете из круга династичке митологије која величина древности и херојство српског народа и њихову обнову под Обреновићима. Пиједестал је постављен на 2. носећи постамент, обложен мермерним и профилисаним блоковима,са украсима ливеним у бронзи и бронзаним плочама са именима ослобођених градова 1867. године:

Београд, Смедерево, Кладово, Соко, Ужице и Шабац.

На задњој северној страни исписан је текст: „Књазу Михаилу М.Обреновићу 3. благодарна Србија. Споменик је постављен на Тргу републике, у Београду, испред Народног позоришта.За време 19. века тргови у Београду су места где су се одвијале разне параде, манифестације и церемонијалне прославе владара из династије Обреновића.

О АИКИДОУ

Људи који вежбају борилачке спортове имају обичај да придају превелик значај физичком вежбању и такмичењу. Добро је вежбати тело, па ипак, вежбање самог тела не чини обавезно и ум јачим. У свету постоје спортисти који су починили злочине, као и велики, снажни људи који због свог слабог ума не могу да раде.

Ум има своје принципе, као што и тело има своје сопствене принципе. Човек може достићи здрав ум и тело разумевањем ових принципа. Како је ум тај који покреће тело, човек мора прво да научи и вежба принципе ума. Природно је да је потребно и познавање принципа тела како би сам тренинг био комплетан.

Ми видимо само мали део леденог брега који је изнад површине воде. Постоји много већи део испод воде, кога не можемо да видимо. Слично томе, већина људи мисли да је физичка снага једина снага. Они заборављају снагу ума која се не може видети. Стварна снага човека је уједињење ума и тела.

Данас се суочавамо са многим проблемима у васпитању. Насиље у школама је у алармантном порасту. Аикидо може допринети решењу овог проблема и тако унапредити квалитет васпитања. И наставници и ученици треба да спознају како да пре контролисања других, треба успоставити контролу над самим собом. Потребно је да човек буде довољно јак да би живео мирно у свим условима.

Ако се превише гаји такмичарски дух, човек може да дође у сукоб са другима, или са својом породицом. Зато, тренирајући аикидо, учимо да постоји свет изнад такмичења и да није циљ победити друге, већ самог себе. То је дух не-борења и победе без борбе. Зато кажемо да је аикидо вештина, а не спорт, није такмичарског карактера, нема победника и поражених, већ сви напредују сходно својим способностима!

ИЗЛОЖБА

Марко Андрашев, 5.а

Милош Стојшић, 5.а

Андреа Мрвичин, 7.а

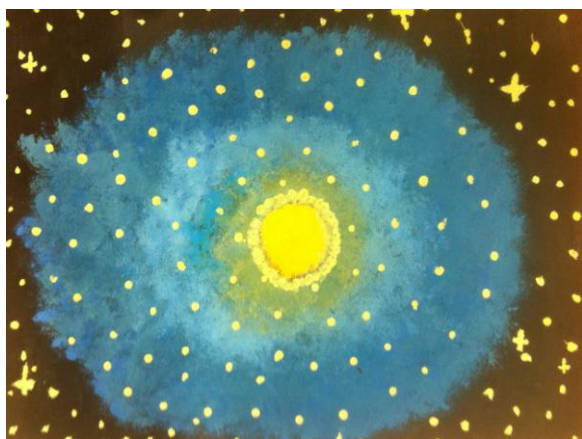
Теодора Карајков, 6.а

Ана Ђипанов, 5.а

Ана Шувак, 7.а

Андреа Мрвичин, 7.а

Јелена Кустурин, 5.а

Предлог за амблем школе (Анђела Матин, 8.а)

Уредништво часописа: Никола Везмар (оснивач часописа), Соња Ђорђевић Јоцић (наставница српског језика), Бранко Ђурчић (наставник српског језика), Бранкица Ђурчић (наставница ликовне културе), Татјана Ковач (библиотекарка)